

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ

вул. Володимира Антоновича, 70, м. Дніпро, 49006, тел. 770-87-42, факс (056) 770-68-00
e-mail: osvita@adm.dp.gov.ua, <http://www.osvita-dnepr.com>, Код ЄДРПОУ 25927519

Сергій Юрійович Євцихевич

e-mail: foi+request-117163-c777a0c0@dostup.pravda.com.ua

Про розгляд звернення

Шановний Сергію Юрійовичу!

У відповідь на Ваш запит на інформацію від 05.09.2023, зареєстрований в облдержадміністрації (обласній військовій адміністрації) 05.09.2023 за № 498/0/48-23, що по суті є зверненням, повідомляємо.

Департаментом освіти і науки облдержадміністрації у межах повноважень розглянуто Ваш запит на інформацію щодо права людини на освіту, доступу до освіти за дистанційною формою навчання, використання і ведення електронних журналів та щоденників, паперових журналів.

Згідно зі статтею 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Стосовно питання, яким чином забезпечується “безумовне” право людини на освіту без додаткової вимоги на обробку персональних даних та якими нормативно-правовими документами передбачена ця реалізація.

У статті 3 Закону України “Про освіту” передбачено, що кожен має право на якісну та доступну освіту. Право на освіту включає право здобувати освіту впродовж усього життя, право на доступність освіти, право на безоплатну освіту у випадках і порядку, визначених Конституцією та законами України.

У статті 1 Закону України “Про освіту” визначено, що освітня послуга – комплекс визначених законодавством, освітньою програмою та/або договором дій суб'єкта освітньої діяльності, що мають визначену вартість та спрямовані на досягнення здобувачем освіти очікуваних результатів навчання.

Заклади освіти надають освітні послуги, а здобувачі їх отримують, представниками неповнолітніх осіб є батьки.

021283

Дніпропетровська обласна державна адміністрація
Департамент освіти і науки

Вих № 4877/0/211-23 від 19.09.2023

У Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 № 367, визначено, що для зарахування та здобуття повної загальної середньої освіти батьки або законні представники дитини чи повнолітній здобувач освіти має подати заяву та певний перелік документів.

Роз'яснюємо, що з моменту надання батьками чи здобувачами освіти заяви до закладу освіти та/або укладення договору, які містять персональні дані (зокрема – прізвище, ім'я, по батькові та дата народження) вже починається їх обробка.

Обробка персональних даних дитини в закладі освіти здійснюється відповідно до пунктів 2, 3 та 5 частини першої статті 11 Закону України “Про захист персональних даних”, на підставі законодавства про освіту, зокрема законів України “Про освіту”, “Про повну загальну середню освіту”, і здійснення повноважень закладу освіти на основі заяви про зарахування батьків/здобувачів та/або укладання договору й надання персональних даних.

Необхідно зазначити, що здобуття повної загальної середньої освіти в Україні є обов'язковим згідно зі ст. 53 Конституції України, що покладає на батьків (інших законних представників) відповідальність за її здобуття дітьми та передбачає здійснення контролю з боку держави.

Ненадання батьками (іншими законними представниками) визначеного переліку документів, що містить персональні дані дитини, унеможливить зарахування до закладу освіти та здобуття дитиною повної загальної середньої освіти. Тобто персональні дані дитини в обов'язковому порядку повинні бути оброблені певним закладом освіти. Без обробки персональних даних заклад освіти позбавлений можливості забезпечити конституційне право дитини на здобуття повної загальної середньої освіти, дитина не зможе мати доступ до освіти, отримати документ про здобуття освіти, а заклад освіти – здійснювати свої повноваження.

Варто зауважити, що подача заяви батьками про відкликання згоди на обробку персональних даних не призводить до припинення обробки персональних даних дітей, якщо обробка здійснюється для реалізації освітньої діяльності. Заклад освіти зобов'язаний припинити обробку персональних даних лише тоді, коли батьки чи здобувач освіти відкличе заяву про зарахування до закладу освіти. Відрахування із закладу освіти або переведення учня до іншого закладу є підставою для припинення обробки персональних даних.

Щодо внесення персональних даних до цифрових реєстрів, то окрема згода батьків здобувачів освіти на обробку персональних даних, які використовуються в освітньому процесі в освітніх ресурсах, ведення яких передбачено законодавством про освіту для надання освітніх послуг, не потрібна. Заява про зарахування до закладу освіти та/або укладення договору – законна підстава для обробки персональних даних закладом освіти.

Відповідно до статті 2 Закону України “Про захист персональних даних” обробка персональних даних – будь-яка дія або сукупність дій, таких як збирання, реєстрація, накопичення, зберігання, адаптування, зміна, поновлення, використання і поширення (розповсюдження, реалізація, передача), знеособлення, знищення персональних даних, у тому числі з використанням інформаційних (автоматизованих) систем.

Внесення та обробка персональних даних у державних електронних системах програмно-апаратному комплексі “Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту” (далі – АІКОМ) і Єдиній державній електронній базі з питань освіти (далі – ЄДЕБО) визначена у Законі України “Про освіту” (статті 74, 74-1) та є здійсненням повноважень закладами освіти.

Згідно з чинним законодавством у сфері освіти можливість отримати документ про освіту полягає виключно через внесення даних до державної електронної бази. Без обробки закладом освіти персональних даних в інформаційних системах ЄДЕБО та АІКОМ також неможливе здійснення навчання здобувачів освіти, перерахування коштів державних субвенцій для навчання учня в закладі освіти, замовлення та отримання підручників для дитини.

Заперечення батьками проти обробки персональних даних здобувачів освіти у визначених законодавством державних системах та електронних реєстрах порушує конституційне право дитини на освіту.

Наголошуємо, що подача заяви батьками чи повнолітніми здобувачами освіти про відкликання згоди на обробку персональних даних у державних реєстрах, або подача заперечення щодо обробки даних, не повинна мати наслідком припинення такої обробки, оскільки продовжують існувати підстави, які дають право закладу освіти обробляти персональні дані на підставі закону та для здійснення повноважень на основі добровільного подання батьками заяви про зарахування до закладу та надання персональних даних. Тобто заклад освіти має право продовжувати обробку персональних даних в системах ЄДЕБО та АІКОМ. Заклад освіти зобов'язаний припинити обробку персональних даних дітей та батьків в системах ЄДЕБО та АІКОМ лише тоді, коли батьки чи здобувач освіти подадуть заяву про відрахування із закладу освіти або переведення учня до іншого закладу.

Стосовно питань, які стосуються використання і ведення електронних журналів та щоденників, паперових журналів.

Наказом Міністерства освіти і науки України від 08.08.2022 № 707 “Про затвердження Інструкції з ведення ділової документації у закладах загальної середньої освіти в електронній формі” встановлено загальні вимоги ведення ділової документації в електронній формі для закладів загальної середньої освіти.

Відповідно до пункту 2 розділу I наказу Міністерства освіти і науки України від 08.08.2022 № 707 електронний класний журнал – окремий електронний документ ділової документації закладу освіти, у якому фіксуються

результати навчальних досягнень здобувачів освіти, відвідування ними занять, стан виконання навчальних програм тощо та може бути реалізований як окрема електронна освітня інформаційна система (далі – ОІС) або як її функціональний модуль програмно-апаратного комплексу “Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту”.

Роз’яснюємо, що відповідно до статті 23 Закону України “Про освіту” держава гарантує академічну, організаційну, фінансову і кадрову автономію закладів освіти.

Рішення щодо використання онлайн-платформи для організації дистанційного навчання, електронних журналів приймає педагогічна рада в межах автономії закладу освіти.

Заклад освіти має право користуватись державним електронним журналом або будь-яким іншим, що відповідає вимогам наказів Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496 “Про затвердження Інструкції з ведення класного журналу учнів 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів”, від 10.05.2011 № 423 “Про затвердження єдиних зразків обов’язкової ділової документації у загальноосвітніх навчальних закладах усіх типів і форм власності”.

Щодо питання, яким чином або документом забезпечується доступ до освіти за дистанційною формою освіти без вимоги добровільної згоди на передачу персональних даних.

Основні засади організації та запровадження дистанційного навчання визначає Положення про дистанційне навчання, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466.

Механізм забезпечення здобуття повної загальної середньої освіти за дистанційною формою, а також використання технологій дистанційного навчання під час організації здобуття освіти за різними формами в закладах освіти, які забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, визначає Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 № 1115 “Деякі питання організації дистанційного навчання”.

В Україні діє безоплатний державний сервіс електронних журналів E-Journal на базі програмно-апаратного комплексу “Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту”.

Роз’яснюємо, що на передачу та інші дії щодо обробки персональних даних в Державній інформаційній системі “Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту” та безоплатному державному сервісі електронних журналів E-Journal згода не потрібна, адже заклад освіти обробляє персональні дані на підставі закону та для здійснення своїх повноважень – освітньої діяльності.

Заява про відкликання згоди на обробку персональних даних у державному електронному журналі чи щоденнику, або заперечення проти обробки даних, не є підставою припинення такої обробки, оскільки державний сервіс електронних

журналів E-Journal є частиною Державної інформаційної системи “Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту”. Тобто заклад може продовжувати обробку даних в електронному журналі та щоденнику. Заклад освіти має припинити обробку цих даних і вони мають бути видалені з електронного журналу та щоденника тільки за умови, якщо батьки чи здобувач освіти подадуть заяву про відрахування із закладу освіти або переведення учня до іншого закладу.

Водночас, відповідно до статті 16 Закону України “Про захист персональних даних”, якщо персональні дані необхідно передати третій стороні – комерційному суб’єкту господарювання чи громадській організації, які надають послуги електронних журналів та щоденників, то має бути надана згода батьків, законних представників або повнолітніх здобувачів освіти на обробку персональних даних у такому електронному журналі та щоденнику.

Якщо батьки відмовилися від обробки персональних даних їхніх дітей у сервісах електронних журналів та щоденників, що належать комерційному суб’єкту господарювання чи громадській організації, то заклад освіти має застосовувати традиційні методи для контролю реалізації освітньої програми, фіксації результатів навчальних досягнень учнів, відвідування ними занять, тобто паперовий журнал.

Разом з тим, повідомляємо, що всі вищевказані документи знаходяться у вільному доступі на сайті Верховної Ради України: Закон України “Про освіту” <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>; Закон України “Про захист персональних даних” <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>; наказ Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 № 367 “Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти” <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0564-18#Text>; наказ Міністерства освіти і науки України від 08.08.2022 № 707 “Про затвердження Інструкції з ведення ділової документації у закладах загальної середньої освіти в електронній формі” <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#n22>; наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 “Про затвердження Положення про дистанційне навчання” <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>; наказ Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 № 1115 “Деякі питання організації дистанційного навчання” <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text>.

З повагою

Директор департаменту
освіти і науки облдержадміністрації

Ольга ЛОЗОВА